

Ministerie van Justitie en Veiligheid
T.a.v.: de minister
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum: 22 december 2020
Onderwerp: Bestuurlijke reactie VRH op eindrapport Commissie Evaluatie
Wet veiligheidsregio's

Geachte minister,

Onlangs is het definitieve rapport van de Commissie evaluatie Wet veiligheidsregio's gepubliceerd, waarin de Wet veiligheidsregio's (Wvr) in de praktijk is onderzocht en is gezien of de huidige wet bruikbaar is in het licht van actuele en toekomstige ontwikkelingen.

Het bestuur van de veiligheidsregio Haaglanden (VRH) heeft met veel belangstelling en waardering kennisgenomen van dit rapport. Voor de totstandkoming van de evaluatie is een groot aantal partijen – waaronder de VRH – benaderd. Deze werkwijze heeft eraan bijgedragen dat veel analyses en adviezen ook vanuit de praktijk worden herkend.

Bovenstaande laat onverlet dat het bestuur van de VRH graag op een aantal punten uit dit evaluatierapport reageert en u zou willen verzoeken deze reactie te betrekken bij de nog op te stellen kabinetsreactie over deze wetsevaluatie.

Rol Veiligheidsberaad

De commissie stelt dat de 25 besturen van veiligheidsregio's gezamenlijk verantwoordelijk moeten worden voor onder andere de inventarisatie van de (gezamenlijke) risico's en de prioritering ervan. Het Veiligheidsberaad zou hierin een coördinerende en regisserende rol moeten spelen. Op een vergelijkbare manier zou het Veiligheidsberaad een regisserende en coördinerende rol moeten gaan spelen bij het invullen van de gezamenlijke opgave voor brandweezorg.

Hoewel het bestuur van de VRH meerwaarde ervaart in de afstemmingsfunctie van het Veiligheidsberaad, moet er nadrukkelijk voor worden gewaakt dat het Veiligheidsberaad zich ontwikkelt tot een extra bestuurslaag boven de 25 gemeenschappelijke regelingen. Dit lijkt echter met deze aanbevelingen wel degelijk te kunnen gebeuren en is – mede uit oogpunt van democratische legitimiteit – niet wenselijk.

Waarborgen van democratisch gelegitimeerde sturing op regionale en nationale veiligheid

De evaluatiecommissie constateert dat in het overgrote deel van crisisbeheersing sprake is van crises en incidenten op lokaal niveau, en dat voor deze situaties het stelsel doorgaans goed is ingericht. Over de grootschalige crisisbeheersing van de toekomst constateert de commissie dat het stelsel beter moet worden ingericht. Hiervoor legt de commissie een grote gezamenlijke verantwoordelijkheid neer bij de 25 besturen van regio's, zoals hierboven beschreven.

Datum
22 december 2020

Ons kenmerk
P20.000929

De commissie merkt hierbij terecht op dat deze intensiveringsslag van de crisisbeheersing niet ten koste mag gaan van de veiligheidszorg op regionaal niveau. Naar de mening van de VRH betekent dit dat deze regionale gelden niet vermengd moeten worden met de financiering van deze intensiveringsslag. Immers, veiligheidsregio's worden voor het overgrote deel gefinancierd door gemeenten. Deze lokaal verankerde financiering van de veiligheidsregio's vraagt dus terughoudendheid als het gaat om het invullen van landelijke opgaven, ambitieniveau's en voorbereidingen. Deze invulling valt primair onder de stelselverantwoordelijkheid.

De huidige hybride financiering van veiligheidsregio's via gemeentelijke en Rijksfinanciering biedt ons inziens voldoende basis voor het splitsen van de financiering van enerzijds regionale en anderzijds nationale ambities en prioriteiten. Deze splitsing maakt het voor zowel de gemeenteraden als de Kamer mogelijk om democratisch gelegitimeerd te sturen op een respectievelijk regionaal en nationaal veiligheidsniveau. Daarnaast maakt deze splitsing de huidige bekostigingssystematiek logischer en duidelijker, hetgeen eveneens door de commissie wordt aanbevolen.

Stevige positionering van kolommen binnen de regio: aandachtspunten brandweer en geneeskundige hulpverlening

Net als crisisbeheersing, moeten de brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en politiezorg robuuste functies zijn met inhoudelijke ontwikkelkracht. Dit betekent dat elk van deze functies een eigenstandige positie¹ moet hebben. Het bestuur van de VRH sluit zich hierbij aan, en verzoekt u hierbij deze eigenstandige posities ook wettelijk te borgen. Voor de politie en geneeskundige hulpverlening is dit al het geval, maar voor brandweezorg niet. Om dit alsnog voor brandweezorg te organiseren is het zaak dat crisisbeheersing en brandweezorg niet in één wet, maar in twee afzonderlijke wetten worden ondergebracht. Het wettelijk onderscheiden van beide vakgebieden in respectievelijk een Wet crisisbeheersing en een Wet brandweezorg biedt ook mogelijkheden voor het logischer en duidelijker maken van de bekostigingssystematiek.

Beide vakgebieden krijgen zo de heldere, zichtbare positie die zij verdienen. De angst dat het onderbrengen van crisisbeheersing en brandweezorg in aparte wetten de samenwerking tussen beide vakgebieden zou schaden, wordt door dit bestuur niet herkend. Immers, ook voor politiezorg en geneeskundige hulpverlening bestaat aparte wetgeving en dit bestuur ervaart in de samenwerking met deze 'kolommen' geen knelpunten. Het bestaan van aparte wetgeving hoeft dus zeker niet ten koste te gaan van de veiligheidsregio als samenwerkingsverband. Daarnaast adviseert de commissie om in elke veiligheidsregio een Directeur Crisisbeheersing aan te stellen, die vorm moet geven aan netwerkvorming, samenwerking en gezamenlijke preparatie. Deze nieuwe functionaris heeft hier dus een nadrukkelijke rol in.

Dat een goede vakinhoudelijke borging van groot belang is, wijst de huidige Coronacrisis uit. In dit kader bevreemdt het dat wordt voorgesteld om de taken en functie van de GHOR onder te brengen in de algemene dienst Crisisbeheersing die binnen elke veiligheidsregio moet worden gecreëerd. Immers, hiermee verliest het bestuur van de veiligheidsregio de zorginhoudelijke en specialistische ondersteuning die nodig is om sturing te kunnen geven aan dit beleidsveld. Het voorstel om coördinerende taken deels bij zorgorganisaties zelf neer te leggen, levert naar onze mening teveel deelbelangen op. Hierdoor dreigt een (te) complexe publieke sturing van netwerken die grotendeels bestaan uit commerciële partijen.

¹ Diverse maatschappelijke ontwikkelingen zoals de verdergaande verdichting van de samenleving vragen hier ook om. De commissie concludeert dat de Wvr de risicobeheersingstaak van de brandweer onvoldoende borgt. De nieuwe Omgevingswet voorziet niet eenduidig in voldoende borging in deze. Ondanks het feit dat de de-reguleringsstendens vraagt om een meer risicogerichte aanpak, is duidelijke wettelijke borging gewenst.

Datum
22 december 2020

Ons kenmerk
P20.000929

De commissie gaat hiermee voorbij aan de publieke en daarmee onafhankelijke rol die de GHOR heeft bij het aanhaken van een grote verzameling van veelal private zorginstellingen. Daarbij is een vakinhoudelijke rol van de Directeur Publieke Gezondheid (DPG) essentieel. De DPG heeft, vanuit zijn reguliere in de Wet Publieke gezondheid (Wpg) belegde rol, al relaties met instellingen op het gebied van acute en niet-acute zorg en verbindt deze aan elkaar. In een crisissituatie bouwt de DPG voort op dit bestaande netwerk. De DPG kan vanuit zijn publieke taak de rol van private zorginstellingen ondergeschikt maken aan het algemene belang van het beschermen van de gezondheid van met name kwetsbare burgers en adviseert als zodanig het openbaar bestuur in de context van de veiligheidsregio.

Mede-gezagsdragers in het kader van de crisisbeheersing

De huidige wetgeving definieert een aantal partners specifiek als crisispartners. De commissie adviseert in de toekomst niet meer een opsomming van specifieke partners in de wet op te nemen. Besturen moeten de ruimte krijgen om zelf te bepalen welke partners deel uitmaken van de netwerken bij specifieke risico's of crises. Het bestuur van de VRH onderschrijft deze ontwikkeling, maar hecht eraan de hoofdofficier van justitie en de dijkgraaf als mede-gezagsdragers expliciet te blijven benoemen.

Instituut Fysieke Veiligheid (IFV)

De commissie constateert dat het IFV op basis van de Wvr een onduidelijke positie heeft en dat deze wet de onafhankelijkheid van het IFV onvoldoende borgt. Geadviseerd wordt het IFV te splitsen in:

- een zelfstandig en onafhankelijk opleidings- en kennisinstituut op het gebied van crisisbeheersing en brandweezorg;
- een samenwerkingsplatform waar beheer, inkoop en secretariaat worden vormgegeven.

De VRH onderschrijft dit advies, waarmee in de toekomst meer recht gedaan kan worden aan het hoge kennisniveau dat het IFV reeds heeft opgedaan. Zoals ook door de commissie wordt gesteld, worden aan een opleidings- en kennisinstituut en een samenwerkingsplatform echter wel andere eisen gesteld wat betreft bestuur en governance. De VRH wordt graag betrokken bij de verdere vormgeving hiervan.

Met vriendelijke groet,
Namens het algemeen bestuur van de veiligheidsregio Haaglanden,

Jan van Zanen
Voorzitter veiligheidsregio Haaglanden